

+ Ciència

Joan Massagué

El patronat del Centro Nacional de Investigaciones Oncológicas (CNIO) va escollir dimecres Joan Massagué com a nou president del comitè científic assessor d'aquest centre estatal. El patronat del CNIO va nomenar la investigadora alacantina Maria Blasco nova directora del centre, un càrrec ocupat durant els últims anys per Mariano Barbacid.

El Mediterrani necessita

Joaquim Elcacho
BARCELONA

El Mediterrani és un dels mars més rics i a la vegada més amenaçats del planeta. L'activitat humana i el canvi climàtic posen en risc la seva supervivència mentre que les respostes proteccionistes no acaben de compensar els anys acumulats. Desenes de grups científics treballen en l'estudi de la situació actual d'aquestes aigües i en les estratègies més adequades per mantenir i reforçar la seva riquesa biològica.

A banda de la millora en la gestió dels recursos pesquers i reduir-ne la contaminació, una de les línies d'actuació més utilitzades durant els últims anys per preservar els valors naturals del Mediterrani ha estat la creació de parcs naturals o reserves marines, com s'ha fet a Catalunya al cap de Creus o les illes Medes. La creació d'aquestes zones de protecció és sovint efectiva, però –vist des de la globalitat del Mediterrani– no acaben de garantir la conservació d'alguns dels valors naturals fonamentals. Aquesta és una de les conclusions d'un estudi que publica aquesta setmana la revista *Current Biology*, en què han participat investigadors de l'Institut de Ciències del Mar (ICM-CSIC) de Barcelona, França, Austràlia, Canadà, Tunísia, Regne Unit i Portugal.

El Mediterrani disposa d'un centenar d'àrees marines protegides –menys de l'1% de la superfície total–, però la seva distribució és arbitrària i no garanteix la conservació d'alguns dels aspectes més importants de la seva rica i variada fauna piscícola, s'explica en l'estudi. No es pot oblidar que les àrees protegides són declarades generalment per les autoritats locals o estatals en funció de requeriments territorials i no en resposta a les necessitats ecològiques o biològiques del conjunt del Mediterrani.

Marta Coll, investigadora del CSIC a l'Institut de Ciències del Mar i una de les autores principals de l'estudi que es publica aquesta setmana, explica que s'han analitzat cinc atributs principals de la biodiversitat en cada zona del Mediterrani. Així, hi ha zones especialment riques en nombre d'espècies de peixos –com

La morena és una espècie emblemàtica del Mediterrani
■ CSIC

Investigadors de l'Institut de Ciències del Mar participen en un estudi que mostra les mancances en la protecció del Mediterrani

el Mediterrani oest–, zones on hi ha molta biodiversitat amenaçada –com les costes de l'Estat espanyol, Itàlia o França– i zones riques en espècies endèmiques –és a dir, úniques del Mediterrani, com passa a les aigües de l'Adriàtic–.

Àrees poc representades

Les àrees marines protegides existents actualment cobreixen amb relatiu encert aquests tres primers atributs de biodiversitat, segons explica la investigadora Marta Coll. Per contra, hi ha dos atributs més que queden al descobert. Així, existeixen poques àrees protegides a les zones del Mediterrani més riques en la denominada biodiversitat funcional, és a dir, les zones on les espècies compleixen diversos

Recerca

Marta Coll és investigadora del CSIC en l'Institut de Ciències del Mar (Departament de Recursos Marins Renovables). Després d'haver-se doctorat en biologia a Barcelona, Marta Coll va treballar durant quatre anys com a 'post-doc' a la Universitat Dalhousie, d'Halifax (Canadà) ■ EVA BUENO

papers ecològics i contribueixen a l'equilibri de l'ecosistema. Dos dels punts calents d'aquest atribut de la biodiversitat són la costa central i de l'est d'Àfrica, segons es detalla en l'estudi. Finalment, Marta Coll indica que hi ha poques àrees marines protegides a les zones de més riquesa en biodiversitat filogenètica, és a dir, on es concentren les espècies més interessants des del punt de vista evolutiu. Aquest atribut és presenta en especial a la costa nord-oest d'Àfrica, tal com indiquen els mapes elaborats pels experts en aquest estudi.

Dit d'altra manera, si els científics poguessin gestionar de forma global el Mediterrani és molt probable que demanessin l'ampliació del nombre de zones protegides i que,

Salvador Moyà

El president d'Itàlia, Giorgio Napolitano, va entregar dijous passat a Roma, en la cerimònia de cloenda de l'any acadèmic de l'Accademia Nazionale dei Lincei, el premi Fabio Frassetto a Salvador Moyà, director de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont. El premi s'atorga en reconeixement a la carrera investigadora en el camp de l'antropologia física.

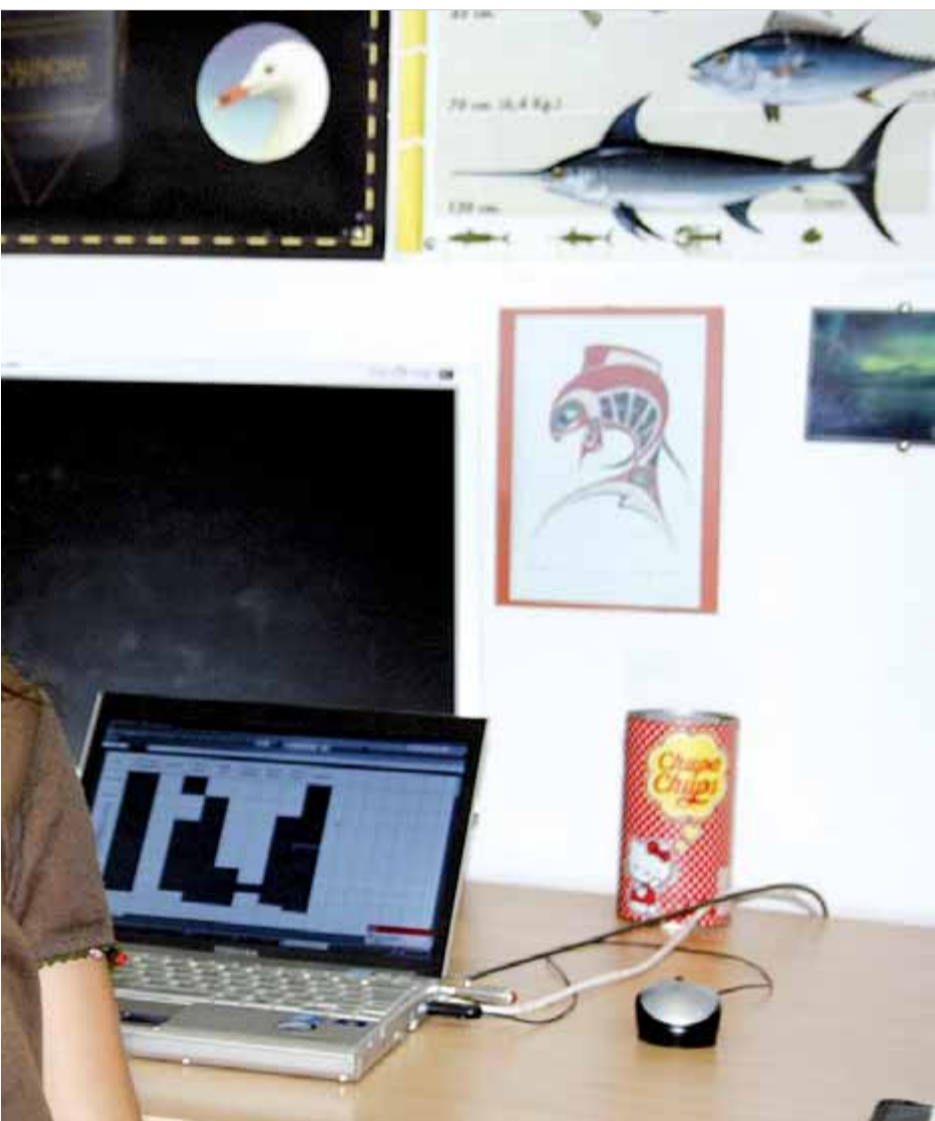

Un tren d'idees

L'estació de França de Barcelona serà l'escenari des de demà fins al dia 29 del *Train of ideas* i l'exposició itinerant *Vision for future cities*, que inclou l'Agenda 21 de Barcelona com un dels projectes euro-

peus més destacats en matèria de sostenibilitat. El *Train of ideas* és una iniciativa d'Hamburg com a ciutat guardonada amb el títol European Green Capital 2011, concedit per la Comissió Europea pel compromís en la protecció de la natura i el medi ambient.

a protecció

La xarxa de recerca de la Generalitat té més de trenta centres, com ara l'Institut de Ciències Fotòniques ■ ARXIU

Canvi legal per donar més autonomia als centres de recerca

RECERCA

J.E.
BARCELONA

Els centres de recerca que depenen de la Generalitat (Cerca i Icrea) consolidaran i ampliaran l'autonomia en la seva gestió d'acord amb les modificacions legals que inclou el capítol IV de la llei de mesures fiscals i financeres que es tramita al Parlament (un text conegut com la llei d'acompanyament dels pressupostos). El projecte de llei elaborat pel govern té com a objec-

tiu "potenciar la recerca, el desenvolupament i la innovació com a elements clau del nou model de transformació i cohesió econòmica, amb la voluntat de consolidar Catalunya com a referent en l'avenç del coneixement".

Entre altres apartats, la nova llei estableix que "als centres Cerca i Icrea, no els són aplicables les normes sobre despeses de personal, les restriccions en la contractació ni altres mesures limitadores, destinades específicament al conjunt del sector públic de la Generalitat". ■

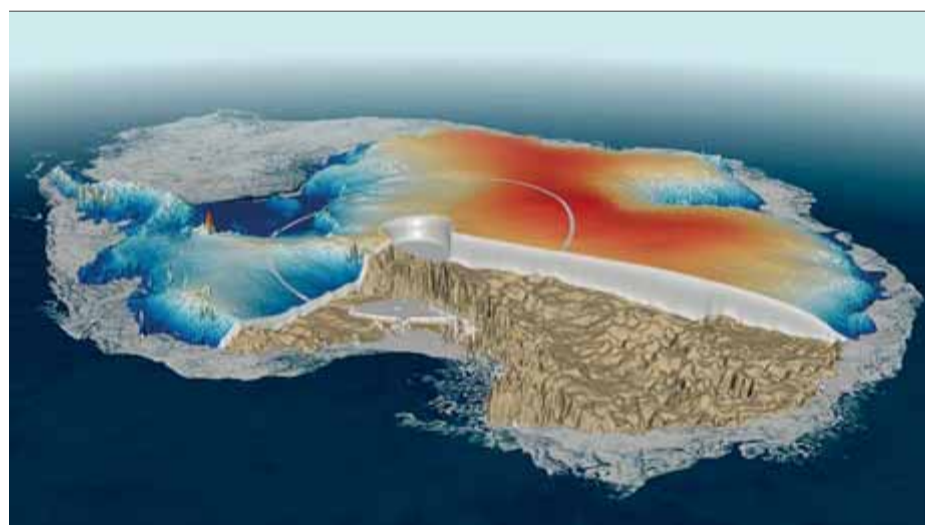
Divulgació Selecció de vídeos d'experiments de joves catalans

La iniciativa X(p)rimenta presenta a partir d'aquesta setmana a través d'internet una selecció de 34 vídeos realitzats per joves i infants de Catalunya. Cada vídeo documenta un experiment il·lustratiu d'un principi científic. La iniciativa X(p)rimenta pretén fomentar les vocacions científiques i està organitzada conjuntament per l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) i el portal de la Generalitat Recerca en Acció. Els vídeos es poden veure www.recercaenacció.cat.

Salut

Els pits de silicona s'han de canviar cada deu anys

Els implants mamaris de silicona són segurs però han de ser canviats cada deu anys per evitar complicacions de salut, que afecten com a mitjana una de cada cinc dones, segons un informe de l'autoritat d'aliments i medicaments dels Estats Units (FDA). "Les pròtesis mamaris no estan dissenyades per durar tota la vida", indica l'informe.

El gel dels pols vist des de l'espai

L'Agència Espacial Europea ha presentat aquesta setmana, en la Fira de l'Aire i l'Espai de París, el primer mapa d'alta reso-

lució del gel marí a l'Àrtic i una simulació parcial del mapa del gel de l'Antàrtida (imatge superior), resultat de set mesos de re-

collida de dades del satèl·lit Cryosat. Les dades recollides ajudaran a entendre l'evolució del desgel i el canvi climàtic.

per millorar la representativitat de tots els valors que cal preservar, triessin les costes i aigües de Tunísia, Algèria, el Marroc i Egipte.

Treball de continuïtat

El treball que s'ha donat a conèixer aquesta setmana és, en part, la continuació d'un projecte que va coordinar la mateixa Marta Coll i que va ser publicat l'estiu passat en un número especial de la revista *Plos One*, dins el projecte *Cens de Vida Marina*, constituït per una xarxa global d'investigadors amb l'objectiu de caracteritzar la biodiversitat dels oceans.

L'estudi mostrava que el Mediterrani és una de les zones amb més diversitat d'espècies del món. El mar Mediterrani conté entre el 4% i el

18% de totes les espècies marines conegudes, moltes d'elles endèmiques, tot i que només constitueix el 0,8% de la superfície oceànica mundial. De fet, segons aquest estudi, el *Mare Nostrum* ocupa la quarta posició en el rànquing mundial de biodiversitat de zones marines –amb unes 17.000 espècies marines descrites–, només superat per les aigües australianes, japoneses i xineses. A la vegada, el Mediterrani és una de les àrees més humanitzades i amenaçades del planeta, amb problemes creixents com la contaminació o les espècies invasores. Els experts apuntaven en l'estudi publicat l'any passat que al Mediterrani habiten 637 espècies invasores, aproximadament un 4% de totes les descrites en aquestes aigües. ■